

Stanovisko hlavnej kontrolórky k záverečnému účtu mesta Spišská Belá za rok 2022

Záverečným účtom mesta rozumieme súhrnné spracovanie údajov charakterizujúcich rozpočtové hospodárenie mesta za príslušný kalendárny rok.

Podľa § 18f ods. 1 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o obecnom zriadení“) predkladám odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu mesta Spišská Belá za rok 2022. Účelom a cieľom stanoviska je odborné posúdenie všetkých aspektov a náležitostí záverečného účtu, ktorými musí tento dokument zo zákona disponovať.

Odborné stanovisko k návrhu záverečného účtu za rok 2022 som spracovala na základe zverejneného materiálu Záverečný účet mesta Spišská Belá za rok 2022 a podľa ostatných dostupných materiálov - Súvaha, výkaz ziskov a strát, poznámky za rok 2022, Výkaz o plnení rozpočtu FIN 1-04.

A. Východiská spracovania odborného stanoviska k návrhu záverečného účtu

Záverečný účet mesta Spišská Belá za rok 2022 je predložený na prerokovanie do mestského zastupiteľstva v zákonom stanovenej lehote, t. j. do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka.

1. Súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi

Návrh záverečného účtu mesta Spišská Belá za rok 2022 je spracovaný v súlade s právnymi normami, ktoré jeho zostavenie odborne a právne definujú a podmieňujú, hlavne so zákonom č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“).

2. Dodržanie informačnej povinnosti zo strany mesta

Vyvesením záverečného účtu na úradnej tabuli mesta a webovom sídle (www.spisskabela.sk) od 30. 5. 2023 bola splnená povinnosť uložená ustanovením § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení a § 16 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách. Návrh rozpočtu má byť pred schválením zverejnený najmenej 15 dní spôsobom v mieste obvyklým, aby sa k nemu mohli vyjadriť obyvatelia alebo odborná verejnosť.

3. Dodržanie povinnosti auditu zo strany mesta

Mesto si dalo overiť účtovnú závierku audítorom podľa § 16 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách a § 9 ods. 4 zákona o obecnom zriadení. Audit vykonala audítorská spoločnosť RVM audit s.r.o. Dubovická Roveň 659/26, Lipany, UDVA licencia č. 432, kľúčový štatutárny audítor Ing. Viera Ružbarská, UDVA licencia č. 1234.

4. Metodická správnosť predloženého návrhu záverečného účtu

Predložený návrh záverečného účtu obsahuje povinné náležitosti podľa § 16 ods. 5 zákona o rozpočtových pravidlách a to:

- a) údaje o plnení rozpočtu v členení podľa § 10 ods. 3 v súlade s rozpočtovou klasifikáciou
- b) bilanciu aktív a pasív
- c) prehľad o stave a vývoji dlhu
- d) údaje o hospodárení príspevkových organizácií v ich pôsobnosti
- e) prehľad o poskytnutých dotáciách podľa § 7 ods. 4 v členení podľa jednotlivých príjemcov
- f) údaje o nákladoch a výnosoch podnikateľskej činnosti
- g) hodnotenie plnenia programov mesta

Údaje o plnení rozpočtu boli spracované podľa rozpočtovej klasifikácie v súlade s Opatreniami MF, ktoré sú záväzné pri zostavovaní rozpočtov územnej samosprávy. V súlade s týmito právnymi predpismi sa jednotne určujú a triedia príjmy a výdavky rozpočtu vrátane ich vecného vymedzenia a finančné operácie s finančnými aktívami a pasívami.

B. Zostavenie záverečného účtu

Mesto pri zostavení záverečného účtu postupovalo podľa § 16 ods. 1 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a po skončení rozpočtového roka údaje o rozpočtovom hospodárení súhrnne spracovalo do záverečného účtu za rok 2022. V súlade s § 16 ods. 2 cit. zákona mesto finančne usporiadalo svoje hospodárenie vrátane finančných vzťahov k zriadeným alebo založeným právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom a právnickým osobám, ktorým poskytlo prostriedky svojho rozpočtu, ďalej usporiadalo finančné vzťahy k štátnemu rozpočtu, štátnym fondom a k rozpočtu vyššieho územného celku.

1. Rozpočtové hospodárenie mesta v roku 2022

Finančné hospodárenie mesta Spišská Belá sa v roku 2022 riadilo rozpočtom, ktorý bol schválený uznesením mestského zastupiteľstva č. 137/2021 dňa 16. 12. 2021. Rozpočet bol schválený ako vyrovnaný, príjmy aj výdavky v objeme 7 731 116,- eur. V zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet mesta na rok 2022 zostavený v členení na:

- a) bežný rozpočet, t. j. bežné príjmy a bežné výdavky,
 - bežné príjmy 7 283 785 eur
 - bežné výdavky 6 943 365 eur
 - prebytok + 340 420 eur

 - b) kapitálový rozpočet, t. j. kapitálové príjmy a kapitálové výdavky,
 - kapitálové príjmy 261 353 eur
 - kapitálové výdavky 395 896 eur
 - schodok – 134 543 eur
- Spolu prebytok rozpočtu + 205 877 eur

| | |
|-----------------------------------|---------------|
| c) finančné operácie | |
| finančné operácie príjmové | 185 978 eur |
| finančné operácie výdavkové | 391 855 eur |
| schodok | - 205 877 eur |

Schválený rozpočet bol v priebehu rozpočtového roka 2022 zmenený v súlade s platnou právnou úpravou. Zmeny rozpočtu boli vykonané oprávneným orgánom podľa § 14 ods. 2 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, ktorým je mestské zastupiteľstvo a primátor mesta.

Všetky navýšené príjmy oproti pôvodnému rozpočtu boli zapojené do výdavkov mesta, preto bol rozpočet po schválení zmenách vyrovnaný. Výdavky a príjmy celkom boli v rovnakom objeme - 10 413 728,00 eur.

2. Výsledok hospodárenia mesta v roku 2022

Z analýzy hospodárenia vyplýva, že mesto Spišská Belá skončilo rozpočtové hospodárenie v roku 2022 takto:

| | |
|--|------------------|
| a) v bežnom rozpočte dosiahlo prebytok vo výške /príjmy 8 108 076,58 eur, výdavky 7 287 199,50 eur/ | + 820 877,08 eur |
| b) v kapitálovom rozpočte dosiahlo schodok vo výške /príjmy 614 014,60 eur, výdavky 1 254 358,66 eur/ | - 640 344,06 eur |
| c) rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu predstavuje prebytok vo výške | + 182 533,02 eur |
| Úprava výsledku o nevyčerpané účelové prostriedky vo výške | - 221 365,39 eur |
| Upravený prebytok bežného a kapitálového rozpočtu | - 40 832,37 eur |
| Rozdiel medzi príjmovými a výdavkovými finančnými operáciami predstavuje ku koncu roka 2022 čiastku /príjmy 951 550,99 eur - výdavky 393 844,22 eur/ | + 557 706,77 eur |
| Celkový výsledok rozpočtového hospodárenia mesta za rok 2022 po započítaní rozdielu finančných operácií a vylúčení nevyčerpaných dotácií je | + 516 874,40 eur |

Výsledok hospodárenia mesta, prebytok vo výške 516 874,40 eur, bol zistený podľa ustanovenia § 2 písm. b) a c) a § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách.

Výsledok je upravený o nevyčerpané účelovo určené prostriedky poskytnuté v roku 2022 zo štátneho rozpočtu, z rozpočtu Európskej únie alebo na základe osobitného predpisu.

Jednotlivé dotácie so sumou nevyčerpaných prostriedkov, ktoré sa z výsledku vylučujú sú v záverečnom účte konkrétne uvedené, suma spolu je 221 365,39 eur.

Mesto navrhuje celý dosiahnutý výsledok hospodárenia – prebytok vo výške 516 874,40 eur použiť na tvorbu rezervného fondu. Podľa zákona sa rezervný fond vytvára najmenej vo výške 10 % z prebytku hospodárenia zisteného podľa § 16 ods. 6.

3. Plnenie príjmovej časti rozpočtu

| | Upravený rozpočet na rok 2022 | Skutočnosť k 31.12.2022 | % plnenia | Skutočnosť k 31.12.2021 | % nárastu poklesu |
|----------------------------|-------------------------------------|----------------------------|--------------|----------------------------|----------------------|
| Príjmy celkom | 10 413 728 | 9 673 642,17 | 92,89 | 9 208 784,91 | 105,05 |
| Bežné príjmy | 8 069 872 | 8 108 076,58 | 100,47 | 7 068 534,75 | 114,71 |
| Kapitálové príjmy | 1 007 121 | 614 014,60 | 60,97 | 997 930,06 | 61,53 |
| Príjmové finančné operácie | 1 336 735 | 951 550,99 | 71,18 | 1 142 320,10 | 83,30 |

Príjmy mesta za rok 2022 boli v skutočnej výške 9 673 642,17 eur, čo predstavuje nárast príjmov o 5 % oproti roku 2021, v bežných príjmoch je to nárast o 14,70 % - nárast podielových daní.

Bežné príjmy boli oproti rozpočtu splnené na 100 %. Tieto zahŕňajú hlavne daňové príjmy, nedaňové príjmy a transfery. Bežný rozpočet mesta bol reálne nastavený, ale počítal s tým, že nebudú na 100 % naplnené hlavne príjmy od obyvateľov na poplatkoch za uloženie TKO, tam sa každoročne zvyšuje suma nedoplatkov. V ostatných oblastiach – daň z nehnuteľností, nájomné a pod. bola platobná disciplína dobrá. Pri poplatku za rozvoj je v plnej miere využívaná možnosť odkladu splátok.

Skutočné kapitálové príjmy predstavujú 60,97 % plnenie rozpočtu. Kapitálové príjmy dosiahnuté z predaja pozemkov tvorili 27,92 % z celku. Nenaplnili sa rozpočtované prostriedky na dobudovanie infraštruktúry v Strážkach (záchytné parkovisko) 25 000 EUR, na dobudovanie amatérskej futbalovej infraštruktúry 10 000 EUR, na zriadenie odborných učební v základných školách vo výške 317 508 EUR a refundáciu výdavkov od PPA vo výške 15 491 EUR za drevené prístrešky na cyklotrase.

Príjmy z finančných operácií boli vo výške 71,18 % rozpočtu. Z rezervného fondu mesto čerpalo 428 tis. eur na investičné akcie a z fondu opráv 45 tis. eur na opravy nájomných bytov. Prevod účelovo určených finančných prostriedkov z roku 2021 na rok 2022 bol vo výške 488 747,67 EUR.

4. Plnenie výdavkovej časti rozpočtu

| | Upravený rozpočet na rok 2022 | Skutočnosť k 31.12.2022 | % plnenia | Skutočnosť k 31.12.2021 | % nárastu poklesu |
|-----------------------------|-------------------------------------|----------------------------|--------------|----------------------------|----------------------|
| Výdavky celkom | 10 413 728 | 8 935 402,38 | 85,80 | 8 274 649,81 | 107,99 |
| Bežné výdavky | 7 796 007 | 7 287 199,50 | 93,47 | 6 506 628,97 | 112,00 |
| Kapitálové výdavky | 2 225 866 | 1 254 358,66 | 56,35 | 1 043 132,22 | 120,25 |
| Výdavkové finančné operácie | 391 855 | 393 844,22 | 100,51 | 724 888,62 | 54,33 |

Výdavky mesta za rok 2022 boli v skutočnej výške 8 935 402,38 eur, čo predstavuje 85,80 % plnenie rozpočtu.

Bežné výdavky mesta boli oproti rozpočtu čerpané na 93,47 %. Vynaložené boli hlavne na mzdy a súvisiace poistné a odvody a to v sume 1 580 tis. eur, ďalej na chod mesta, nákup tovarov a služieb, dotácia pre Lesy Mesta Spišská Belá s. r. o. na pestovnú činnosť aj pre občianske združenia. Prehľad čerpania bežných výdavkov a porovnanie s rozpočtom je súčasťou záverečného účtu. Ďalšou súčasťou je tabuľkovo spracovaný prehľad o poskytnutých dotáciách občianskym združeniam, ktorým v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bolo v roku 2022 poskytnutých spolu 60 270 eur.

Kapitálové výdavky boli oproti rozpočtu čerpané na 56,35 %. Použité boli hlavne na rekonštrukcie miestnych komunikácií a chodníkov, vybudovanie parkoviska pri dennom centre, projektové dokumentácie, dobudovanie hokejovo-hokejbalovej haly, zriadenie výdajne stravy, mobilný kontajner k ZOS a pod.

Výdavkové finančné operácie boli oproti rozpočtu splnené na 100 %. V rámci finančných operácií boli realizované všetky plánované splátky úverov.

5. Bilancia pohľadávok a záväzkov

Stav pohľadávok mesta Spišská Belá k 31.12.2022 je 170 819,30 eur. Oproti roku 2021 ide o nárast o 65 tis. eur. Túto kategóriu tvorí aj zúčtovanie transferov rozpočtu obce voči školám, kde bol majetok nadobudnutý z prostriedkov ŠR a mesta. Nárast v pozitívnom smere spôsobil, že mesto dalo škole do užívania dokončenú výdajňu stravy a umývačku. Tieto pohľadávky sa mesačnými odpismi každoročne znižujú.

Negatívom je, že vzrástli daňové a nedaňové pohľadávky mesta voči dlžníkom. Tvoria ich nedoplatky za vývoz TKO, za nájom pozemkov, za predaj pozemkov. Nepriaznivý nárast pohľadávok má dlhodobý charakter. Je potrebné zlepšiť vymáhanie pohľadávok z dôvodu

dosiahnutia vyššieho príjmu do rozpočtu mesta a stanoviť pravidlá pre neplatičov v súvislosti s prechodom na množstevný zber TKO.

Stav záväzkov k 31. 12. 2022 bol vo výške 5 775 559,29 eur, oproti roku 2021 (6 540 944,49 eur) klesol o 11,70 %. Zvýšili sa záväzky voči dodávateľom a ostatné dlhodobé záväzky, klesli bankové úvery a dotácie zo ŠR. Mesto k 31. 12. 2022 neeviduje záväzky, ktoré by boli po lehote splatnosti, splácanie je bez problémov.

6. Tvorba a použitie finančných fondov

Mesto môže podľa § 15 zákona o rozpočtových pravidlách vytvárať peňažné fondy. O ich použití rozhoduje mestské zastupiteľstvo. Zostatky peňažných fondov koncom roka neprepadávajú. Mesto Spišská Belá má vytvorený rezervný fond, zostatok k 31. 12. 2022 467 974,25 eur, sociálny fond, zostatok k 31. 12. 2022 6 434,07 eur, fond rozvoja bývania, zostatok k 31. 12. 2022 2 609,50 eur, depozit – účet cudzích prostriedkov, zostatok k 31. 12. 2022 95 565,02 eur, fond prevádzky, údržby a opráv, zostatok k 31. 12. 2022 159 870,44 eur a fond prevádzky, údržby a opráv Štefánikova 18, zostatok k 31. 12. 2022 29 147,63 eur.

Podľa zákona sa rezervný fond vytvára najmenej vo výške 10 % z prebytku hospodárenia zisteného podľa § 16 ods. 6. O použití prebytku rozhoduje mestské zastupiteľstvo, ale až následne po prerokovaní záverečného účtu. Rezervný fond mesta sa tvorí z prebytku bežného rozpočtu a prebytku kapitálového rozpočtu, ktorý po skončení roka neprepadá. Mesto prevedie tieto nevyčerpané prostriedky na osobitný účet. V nasledujúcich rokoch sa tieto prostriedky v rozsahu ich použitia na stanovený účel zaradia do výdavkov príslušného rozpočtu mesta prostredníctvom príjmovej finančnej operácie. Záverečný účet obsahuje stav jednotlivých fondov, prehľad ich čerpania a tvorby v roku 2022.

7. Prehľad o stave a vývoji dlhu

Stav nesplatených bankových úverov a návratnej finančnej výpomoci k 31.12.2022 bol vo výške 4 944 799,94 eur, oproti 31. 12. 2021 je to pokles o 393 844,22 eur. Mesto svoje záväzky spláca, v roku 2022 neprijalo žiadny nový úver. Jednotlivé úvery a aj záložné práva na nehnuteľnosti, ktorými mesto ručí za prijaté úvery, sú konkrétne rozpísané v záverečnom účte.

Mesto môže prijať návratné zdroje financovania len ak splní podmienky podľa § 17 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy - celková suma dlhu neprekročí 60 % skutočných bežných príjmov predchádzajúceho roka a suma ročných splátok návratných zdrojov financovania vrátane úhrady výnosov, neprekročí 25 % týchto príjmov. Do dlhu mesta sa v zmysle zákona nezapočítavajú v našom prípade záväzky z úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania a záväzky z úverov prijatých na zabezpečenie predfinancovania realizácie spoločných programov SR a EÚ. Pri porovnávaní hranice 25 % sa z bežných príjmov mesta vylučujú prostriedky, ktoré sú poskytnuté z rozpočtu iného subjektu verejnej správy /školsstvo../. Pri tomto ukazovateli sa do splátok úverov započítavajú aj splátky úverov zo ŠFRB /istina aj výnosy, t. j. úroky/.

Mesto Spišská Belá malo sledované ukazovatele k 31. 12. 2022 takéto: celková suma dlhu bola vo výške 27,66 % skutočných bežných príjmov roku 2021 a suma ročných splátok tvorila 10,36 % upravených skutočných bežných príjmov roku 2021.

Prehľad vývoja ukazovateľov:

| Rok | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 |
|--------------------------|-------|-------|-------|-------|-------|
| celková suma dlhu (%) | 31,68 | 41,22 | 37,41 | 31,93 | 27,66 |
| suma ročných splátok (%) | 9,89 | 8,36 | 10,63 | 10,86 | 10,36 |

8. Podnikateľská činnosť

Podnikateľskú činnosť mesto Spišská Belá vykonáva v Regionálnom turistickom informačnom centre podľa vydaného živnostenského listu. Podľa prehľadu nákladov, ktoré boli vo výške 838,20 eur a výnosov vo výške 838,20 eur, bola podnikateľská činnosť mesta vyrovnaná, t. j. náklady sú kryté výnosmi. Mesto prijalo účinné opatrenia, aby strata z minulého roka bola vyrovnaná.

9. Hodnotenie programov rozpočtu

V súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy bol rozpočet výdavkov na rok 2022 s výhľadom na roky 2023 a 2025 zostavený ako programový. Výdavky rozpočtu mesta boli rozdelené do 15 programov, ktoré sa vnútorne členili na podprogramy a prvky. V návrhu záverečného účtu je uvedené finančné čerpanie programového rozpočtu. Hodnotenie programov, ktoré predstavujú súhrn aktivít, je v návrhu záverečného účtu aj na úrovni slovného uvedenia plnenia či neplnenia jednotlivých programov mesta, vrátane jeho prvkov (projektov).

Z Á V E R

Návrh záverečného účtu mesta Spišská Belá za rok 2022 je spracovaný v súlade s príslušnými ustanoveniami § 16 zákona o rozpočtových pravidlách a obsahuje všetky predpísané náležitosti podľa § 16 ods. 5 uvedeného zákona.

Záverečný účet mesta Spišská Belá za rok 2022 bol podľa § 9 ods. 2 zákona o obecnom zriadení a § 16 ods. 9 zákona o rozpočtových pravidlách predložený na verejnú diskusiu dňa 30. 5. 2023, teda v zákonom stanovenej lehote a spôsobom v meste obvyklým.

Hospodárenie mesta Spišská Belá za rok 2022 bolo predložené na overenie audítorom tak, ako to ukladajú ustanovenia § 9 ods. 4 zákona o obecnom zriadení a § 16 ods. 3 zákona o rozpočtových pravidlách.

Na základe uvedených skutočností odporúčam mestskému zastupiteľstvu uzatvoriť prerokovanie návrhu záverečného účtu mesta Spišská Belá za rok 2022 výrokom:

celoročné hospodárenie schvaľuje bez výhrad.

V Spišskej Belej dňa 9. 6. 2023

Ing. Slávka Tomalová
hlavná kontrolórka mesta Spišská Belá

